การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลดอนเกาะกา จังหวัดฉะเชิงเทรา

Waste Management in Don Koa-Ka Community, Chachoengsao Province

ชลธิชา ขุนมงคล[1], มงคล รัชชะ[2], ถาวร มาต้น[3], เสน่ห์ แสงเงิน[4], พัชร์สิริ ศรีเวียง[5], วิฑูรย์ สิมะโชคดี[6]

Chonthicha Khunmongkol[1], Mongkol Ratcha[2], Tovorn Maton[3],
Sane Saengngoen[4], Patsiri Srivieng[5], Witoon Simachokedee[6]

[1,2,3]คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[4]คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
[5]คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
[6]คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[1,2,3]Faculty of Public Health Ramkhamhaeng University
[4]Faculty of Public Health Ramkhamhaeng University
[5]Faculty of Public Health Naresuan University
[6]Faculty of Public Health Thammasat University
Corresponding Author Email; mongkol.r@ru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลดอนเกาะกา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 99 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (IOC = 0.97) และความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้วิธีของครอนบาซ (Cronbach's Method) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.74 เก็บตัวอย่างในช่วงเดือนเมษายน 2565 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 38.2 ± 0.1 ปี จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 27.0 รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 207,125.3 ± 151,830.7 บาท อาศัยในเขตเทศบาลตำบลดอนเกาะกามีค่าเฉลี่ย 36 ± 10.2 ปี ความรู้อยู่ในระดับสูงและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางอยู่ในระดับดีร้อยละ 68.7 และ 58.6

นโยบายสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 69.7 มีการรับรู้ข่าวสารเรื่องขยะมูลฝอยตั้งแต่ 3 แหล่งขึ้นไปร้อยละ 29.3 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.7

คำสำคัญ: 1. เทศบาล, 2. การจัดการขยะ, 3. ขยะมูลฝอย

Abstract

The purpose of this study was to study the predisposing factors, enabling factors, Reinforcing factors, and solid waste management behaviors in Don Ko Ka Sub-District Community, Chachoengsao Province, the sample size was 99 people from stratified sampling. Data were collected using questionnaires that were examined for content by 3 experts (IOC = 0.97) and questionnaire reliability. by analyzing the reliability with a ready-made program Using the Cronbach's Method, the Alpha coefficient was obtained with questionnaire reliability of 0.74. Samples were collected in April 2022. Descriptive data were also analyzed using percentage Mean, Standard Deviation, Minimum and Maximum.

The results showed that the average age of the sample was 38.2 ± 0.1 years, 27.0 % graduated from lower secondary school, average family income was 207,125.3 ± 151,830.7 baht, lived in the municipality of Don Ko Ka Sub-District, had an average of 36 ± 10.2 years. Knowledge was at a high level. and attitudes about the management of solid waste at the source were at a good level, 68.7%, and 58% The policy to support solid waste management was at a moderate level, 69.7% had awareness of news about waste from 3 sources or more, 29.3%. The source of solid waste was at a moderate level of 67.7%

Keywords: 1. municipality, 2. waste management, 3. solid waste

1. บทนำ

ประเทศไทยขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง เนื่องจากหากขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างไม่ถูกต้อง อาจก่อให้เกิดมลพิษ เหตุเดือดร้อนรำคาญ รวมถึงการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิ ในชั้นบรรยากาศของโลก จากการรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี 2563 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 25.37 ล้านตัน (ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 12) สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยในช่วงตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2563 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งและพื้นที่กรุงเทพมหานครบางเขต มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนลดลง เนื่องจากมีการควบคุมการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศมาประเทศไทย แต่ในขณะเดียวกันมีมาตรการกำหนดให้ปฏิบัติงาน Work From Home ทำให้ปริมาณขยะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single use plastic) เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในเขตเมืองมีการ

ใช้บริการสั่งซื้อสินค้าและอาหารผ่านระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น โดยขยะมูลฝอยชุมชนได้ถูกคัดแยก ณ ต้นทาง และนำกลับไปใช้ประโยชน์ 8.36 ล้านตัน (ร้อยละ 33 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) (ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 33) กำจัดอย่างถูกต้อง 9.13 ล้านตัน (ร้อยละ 36 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) (ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 7) และกำจัดไม่ถูกต้องประมาณ 7.88 ล้านตัน (ร้อยละ 31 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) (เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 24) มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่เปิดดำเนินงาน 2,246 แห่ง และสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยชุมชน 28 แห่ง ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา มีขยะพลาสติกเกิดขึ้นประมาณปีละ 2 ล้านตัน (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2563: 15)

สถานการณ์ขยะมูลฝอยของจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2563 ตามรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (มฝ.6) ประจำเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 891.99 ตันต่อวัน และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งสิ้นจำนวน ๑๐๘ แห่ง มีบริการเก็บขนขยะมูลฝอย ทั้งที่ดำเนินการเองและจ้างเหมาเอกชนดำเนินการรวม 75 แห่ง ปริมาณขยะที่เก็บขนไปกำจัดได้ 547.81 ตันต่อวัน และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีบริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 33 แห่ง (สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2563). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2563 Annual Report 2020. ฉะเชิงเทรา: 19)

รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาขยะของประเทศที่สะสมมาอย่างยาวนาน เร่งหาแนวทางแก้ปัญหาให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ และในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ.2559 - 2564) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายของประเทศซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน "จังหวัดสะอาด" ขึ้น โดยเน้นการจัดการครบวงจรทั้ง 3 ระยะ คือ ระยะต้นทาง ระยะกลางทาง และระยะปลายทาง โดยระยะต้นทางนั่นสำคัญที่สุด คือ การลดและคัดแยกขยะ ที่ถือว่าเป็นวิธีที่ยากที่สุด แต่ใช้ต้นทุนถูกที่สุด นั่นคือ ใช้ความร่วมมือของพี่น้องประชาชนที่เป็นผู้สร้างขยะ ที่ต้องหันมาร่วมมือร่วมใจช่วยกันลดปริมาณขยะ ตามหลัก 3Rs หรือ 3ช : Reduce(ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) และ Recycle (นำ กลับมาใช้ใหม่) (กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น สำนักงานเลขานุการกรม. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. 3Rsบันทึกความสำเร็จในการคัดแยกขยะ. กรุงเทพฯ: 28 – 39)

เขตจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการลดขยะครัวเรือนระดับน้อย ได้คะแนนเพียง ร้อยละ 57.3 (วริษฐา แสงยางใหญ่, ศรีรัตน์ล้อมพงศ์, บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2560: 76 - 87) ตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ครัวเรือนมีระดับความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 67.20 ทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.00 พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อย

ละ 88.30 (นฤญา ยางธิสาร, 2560: 155 - 167) อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่งผลให้ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการอยู่อาศัย ประเภทที่อยู่อาศัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลให้ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ธิดารัตน์ ถึงสุข, พลกฤต แสงอาวุธ และพูลฉัตร วิชัยดิษฐ, 2563: 36) อำเภอเขาข้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่หรือคิดเป็นร้อยละ 75.00 มีพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนระดับต่ำ (จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ, บรรณกร เสือสิงห์, วัฒนศักดิ์ จันทร์, วิเชียร พุทธภูมิ, และบุญชนัฏฐา พงษ์ปรีชา, 2561: 203) องค์การบริหารส่วนตำบลตาโกน อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าขยะที่มีปริมาณมากที่สุดในแต่ละวันของครัวเรือนอันดับที่ 1 คือ ถุงพลาสติก ขวดกระป๋อง ส่วนการจัดการขยะในครัวเรือนใช้วิธีการเผามากที่สุด (ประเสริฐ บัวจันอัฐ, 2561: 211) เทศบาลนครศรีธรรมราชมีขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะ 1.12 ล้านตัน ใช้วิธีการกำจัดแบบเทกอง ระบบการจัดการขยะมูลฝอยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย แต่ขาดการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง (ศาลิมาร์ เกิดกลิ่นหอม และณพงศ์ นพเกตุ, 2563: 134 - 144) เทศบาลตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมด้านการนำไปใช้ต่ออยู่ระดับปานกลาง และพฤติกรรมด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดี (กัลยาณี อุปราสิทธิ์, 2558: 163 - 164)

การจัดการขยะของประชาชนในเทศบาลตำบลลำนารายณ์ อำเภอลำนารายณ์ จังหวัดลพบุรีพบว่าการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับการจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวม มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01(สุริยะ หาญพิชัย และจันทร์ฉาย จันทร์ลา, 2561: 67 - 85) ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่าขยะส่วนใหญ่เกิดจากการดำเนินชีวิตและจากการเกษตรส่วนใหญ่จัดการขยะโดยการกองขยะบนพื้นแล้วเผา ส่งผลกระทบทั้งต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการจัดการขยะไม่เหมาะสมด้านการเรียนรู้ของชุมชนในการจัดการขยะมีอย่างจำกัดและไม่ครอบคลุม (ดิษฐพล ใจซื่อ, เรณุวัฒน์ โคตรพัฒน์, ณฐพร คำศิริรักษ์, สัมฤทธิ์ ขวัญโพน, อาภรณ์รัตน์ เนาวะดีและ ธรรวรา ตันติกุลวัฒนกิจ, 2560: 38) หมู่บ้านโป่งปะ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 60.83) และมีความตระหนักต่อการจัดการยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 90.08) แต่การจัดการขยะมูลฝอยยังคงอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.1 7) (วันวิสาข์ คงพิรุณ, สรัญญา ถีป้อม และ วิโรจน์ จันทร์, 2560: 310)

เทศบาลตำบลดอนเกาะกา ตั้งอยู่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ปกครองจำนวน 14 หมู่บ้าน จำนวนประชากร พ.ศ.๒๕๖๓ จำนวนทั้งสิ้น ๘,๖๕๙ คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน ๔,๓๘๙ คน เพศหญิง จำนวน ๔,๒๗๐ คน มีครัวเรือน จำนวน ๒,๓๔๕ ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย ๑๒๘.๑๔ คน ต่อ

ตารางกิโลเมตร (สำนักปลัดเทศบาลตำบลดอนเกาะกา จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2563) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีบริการขนเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน ใช้วิธีรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะและจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง มีการสนับสนุนเตาเผาขยะมูลฝอย จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันยังมีการจัดการขยะต้นทางไม่ถูกต้อง อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม กลายเป็นปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามามีบทบาทในการแก้ไข ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจจะศึกษาพฤติกรรม ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านเจตคติ การจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชน เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และนำไปสู่การชี้ให้เห็นปัญหาวางนโยบายและแนวทางแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม และยั่งยืนตามความเหมาะสมกับบริบทของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของประชาชนตำบลดอนเกาะกา จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลดอนเกาะกา 8,713 คน การคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร Taro Yamaneโดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 99 คนผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) จากจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 14 หมู่บ้านโดยกำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแบบสัดส่วนตามขนาดที่ใช้แต่ละหมู่บ้าน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทาง ทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยต้นทาง นโยบายสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภาครัฐ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยต้นทาง ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (IOC = 0.97) และความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้วิธีของครอนบาซ (Cronbach's Method) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.74

3.3 ผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในการออกหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พร้อมกับชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากรวบรวมจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เดือนมีนาคม 2565 จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูล ในช่วงเดือนเมษายน 2565 ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถาม บันทึกและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป พร้อมแปลผลของข้อมูล

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum)

4. ผลการวิจัย

4.1ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56 อายุเฉลี่ย 38.2 ± 0.1 ปี อายุต่ำ สุด 18 ปี อายุสูงสุด 57 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 49.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่ามีจำนวนเฉลี่ย 4.3 ± 0.2 คน จำนวนสมาชิกต่ำสุด 1 คน จำนวนสมาชิกสูงสุด 9 คน รายได้สุทธิของครอบครัวโดยเฉลี่ย 207125.3 ± 151830.7 บาท รายได้สุทธิของครอบครัวต่ำสุด 36,000 บาท รายได้สุทธิของครัวครัวสูงสุด 720,000 บาท ระยะเวลาอาศัยในเขตเทศบาลตำบลดอนเกาะกา พบว่ามีค่าเฉลี่ย 36 ± 10.2 ปี ระยะเวลาอาศัยในเขตเทศบาลตำบลดอนเกาะกาต่ำสุด 15 ปี ระยะเวลาอาศัยในเขตเทศบาลตำบลดอนเกาะกามากสุด 55 ปี

4.2 ความรู้ในการขับขี่รถจักรยานยนต์

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนของประชาชนตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชากรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางส่วนใหญ่ คือ ระดับสูง ร้อยละ 68.7 รองลงมา ระดับปานกลาง และ ระดับต่ำ ร้อยละ 29.3 และ 2.0 ตามลำดับดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ (n=99)

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับต่ำ	2	2.0
ระดับปานกลาง	29	29.3
ระดับสูง	68	68.7
ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (คะแนน)	2.7 ± 5.2	
ค่าต่ำสุด – สูงสุด (คะแนน)	3 – 12	

4.3 ทัศนคติในการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

จากการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนของประชาชนตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชากรมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางส่วนใหญ่ คือ ระดับดี ร้อยละ 58.6 รองลงมา คือระดับปานกลาง ร้อยละ 41.4 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับทัศนคติ (n=99)

ปัจจัยนำด้านทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้นทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับปานกลาง	41	41.4
ระดับดี	58	58.6
ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (คะแนน)	2.6 ± 0.5	
ค่าต่ำสุด – สูงสุด (คะแนน)	2.2 – 4.6	

4.4 นโยบายสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่า นโยบายสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนของประชาชนตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.7 รองลงมาคือ ระดับมาก ร้อยละ 28.3 และระดับน้อย ร้อยละ 2.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (n=99)

ปัจจัยเอื้อเกี่ยวกับนโยบายสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อย	2	2.0
ระดับปานกลาง	69	69.7
ระดับมาก	28	28.3
ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (คะแนน)	3.1 ± 6.30	
ค่าต่ำสุด – สูงสุด (คะแนน)	1.43 – 4.43	

4.5 การรับรู้ข่าวสารในการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชน

การรับรู้ข่าวสารในการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนของประชาชนตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ามีการได้รับข้อมูลข่าวสาร 3 แหล่งช่องทาง ร้อยละ 29.3 รองลงมาคือการได้รับข้อมูลข่าวสาร 2 ช่องทาง ร้อยละ 26.3 การได้รับข้อมูลข่าวสาร 1 ช่องทาง ร้อยละ 20.2 การได้รับข้อมูลข่าวสาร 4 ช่องทาง ร้อยละ 14.1 การได้รับข้อมูลข่าวสาร 5 ช่องทาง ร้อยละ 8.1 และไม่ได้รับข่าวสารจากแหล่งข้อมูลใดเลย ร้อยละ 2.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (n=99)

ปัจจัยเสริมด้านการรับรู้ข่าวสารในการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่เคยได้รับจากแหล่งใดเลย	2	2.0
ได้รับข้อมูลข่าวสาร 1 ช่องทาง	20	20.2
ได้รับข้อมูลข่าวสาร 2 ช่องทาง	26	26.3
ได้รับข้อมูลข่าวสาร 3 ช่องทาง	29	29.3
ได้รับข้อมูลข่าวสาร 4 ช่องทาง	14	14.1
ได้รับข้อมูลข่าวสาร 5 ช่องทาง	8	8.1

4.6 พฤติกรรมการการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชน

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนของประชาชน ตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 67.7 รองลงมา คือ ระดับมาก และ ระดับน้อย ร้อยละ 30.3 และ 2.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประชากร จำแนกตาม พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนของประชาชน ตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา (n = 99)

พฤติกรรมการการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับปานกลาง	67	67.7
ระดับมาก	30	30.3
ระดับน้อย	2	2.0
ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (คะแนน) 3.2 ± 2.8		
ค่าต่ำสุด – สูงสุด (คะแนน) 2.4 – 3.9		

5. อภิปรายผลการวิจัย

ประชาชนตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ชาวสวนจึงมีความนิยมในการนำเศษอาหารในครัวเรือน หรือใบไม้มาหมักทำเป็นน้ำหมักชีวภาพ ไม่มีการเผาใบไหม้บริเวณบ้านหลีกเลี่ยงการโดนร้องเรียนเหตุเดือดร้อนรำคาญจากการเผาขยะ ส่วนใหญ่เลือกทำเป็นปุ๋ยรอบโคนต้นไม้แทน หรือน้ำหมักสำหรับรดผัก ทางเทศบาลตำบลดอนเกาะกา มีการจัดกิจกรรมโครงการ ให้ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางเพียงปีละ 1 ครั้ง ทำให้โอกาสการเข้าถึงความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางใน

ชุมชนของประชาชนน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤญา ยางธิสาร (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือน ของผู้อยู่อาศัยในตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 88.30) วันวิสาข์ คงพิรุณ, สรัญญา ถีป้อม และ วิโรจน์ จันทร์ (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะในหมู่บ้านโป่งปะ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่าการจัดการขยะมูลฝอยยังคงอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.17) AsmawatiDesaNor Ba' yah AbdKadir FatimahYusooff (2010) ได้ทำการศึกษาความรู้ ทัศนคติ สถานการณ์รับรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ในมาเลเซีย พบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และกัลป์ซาณี กุมมาลี (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนมัยยมศึกษาตอนปลาย อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมโดยรวมของนักเรียนในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลศึกษาไปใช้

1. ควรจัดให้มีโครงการ/กิจกรรมให้ความรู้เชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย และต่อเนื่อง

2. ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะที่ต้นทางโดยใช้ทั้งเครื่องมือทางกฎหมายและเครื่องมือทางนโยบายประกอบกัน เครื่องมือทางกฎหมายหลักคือข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการจัดการมูลฝอยทั่วไปและข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องหลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย

3. เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมกันวิเคราะห์กำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนเปรียบเทียบในเขตเมือง

2. ควรศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีความพร้อม มีศักยภาพเพียงพอสามารถบังคับใช้กฎหมายหรืออำนาจรัฐ เพื่อการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางในชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ควรเพิ่มการศึกษาโดยการจัดสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group) เป็นการป้อนข้อคำถามให้กับที่ประชุม ให้กลุ่มตัวอย่างที่มาประชุมได้ร่วมกันให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่ผู้วิจัยป้อนข้อมูล

4. ควรศึกษาวิเคราะห์การไหลของมวล (mass flow analysis) มูลฝอยมีค่า ของพื้นที่เทศบาลตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อจัดการให้เหมาะสมต่อไป

7. บรรณานุกรม

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2563). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย 2563. กรุงเทพ, หน้า 15

สำนักทรัพยากรธรรมชาติแล(ะสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2563). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2563 Annual Report 2020. ฉะเชิงเทรา, หน้า 19

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น สำนักงานเลขานุการกรม. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. 3Rsบันทึกความสำเร็จในการคัดแยกขยะ. กรุงเทพฯ, 28 - 39

วริษฐา แสงยางใหญ่และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดขยะครัวเรือนของประชาชน ในเขตเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา, 12(1), (มกราคม - มิถุนายน 2560), 76-87

นฤญา ยางธิสารและคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือนของผู้อยู่อาศัยในตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 28, 1 (มกราคม 2563), หน้า 155-167

ธิดารัตน์ ถึงสุขและคณะ. (2563). แนวทางการพัฒนาเพื่อบรรลุประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 4(1), (มกราคม - มีนาคม 2564), หน้า 36

จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิและคณะ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนของแม่บ้านในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 (มกราคม –เมษายน 2561), หน้า 203

ประเสริฐ บัวจันอัฐ. (2561). แนวทางจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลตาโกน อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีษะเกษ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีที่ 20 ฉบับที่ 2, หน้า 203

ศาลิมาร์ เกิดกลิ่นหอม. (2562). แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน : เทศบาลนครนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ (วท.ม. (การจัดการสิ่งแวดล้อม))—สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กัลยาณี อุปราสิทธิ์. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขต เทศบาลตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารบัณฑิตวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 6 ฉบับวันที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2558), หน้า 163-164

สุริยะ หาญพิชัย และจันทร์ฉาย จันทร์ลา. (2561). การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำนารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี, 12(1), 67 - 85

ดิษฐพล ใจซื่อ และคณะ ,(2560)สถานการณ์ขยะและการจัดการขยะที่ต้นทางในชุมชน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม.. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 (2017): (กันยายน-ธันวาคม 2560), หน้า 38

วันวิสาข์ คงพิรุณ และคณะ(2560)ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะในหมู่บ้านโป่งปะ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก.. วารสารวิชาการสาธารณสุข ปีที่ 26 ฉบับที่ 2 (มีนาคม – เมษายน 2560), หน้า 310

สำนักปลัดเทศบาลตำบลดอนเกาะกา(2563). รายงานผลปฏิบัติงานประจำปีของนายกเทศมนตรีตำบลดอนเกาะกา ประจำปีงบประมาณ 2563. เทศบาลตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราและกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยในตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง